

Нечипорук М. Ю., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кір'ян В. О., к.ю.н.

ПРАВОВИЙ ЗВ'ЯЗОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ З БЕЗПЕКОЮ ПОЛЬОТІВ

Забезпечення безпеки руху повітряного судна, інформаційних та комп'ютерних систем, захист всієї інформації, що використовується в галузі авіації – це найважливіше питання, що стосується не тільки транспортної, цивільної і військової авіації, але також і приватної. На всіх етапах створення повітряного судна та здійснення повітряного перевезення питанням забезпечення безпеки польотів та захисту комп'ютерних систем, що використовуються в галузі авіації приділяється найбільша увага.

В Україні, як і у всьому світі, відбувається стрімкий розвиток сучасних інформаційних технологій, його вплив на всі сфери життєдіяльності суспільства постійно зростає. Інформація стає найважливішим стратегічним ресурсом. Одним із видів суспільної діяльності, в яких інформаційні технології набирають вирішальної ролі, є сфера авіації. На сучасному етапі розвитку авіаційних технологій в Україні особлива роль приділяється новітнім інформаційним технологіям. У зв'язку з цим посилюється необхідність наукового обґрунтування нової методології дослідження процесів формування та розвитку систем інформаційно-аналітичного забезпечення в авіаційній сфері [2, с. 1].

Сьогодні функціонування і розвиток цивільної авіації безпосередньо залежить від якісного проходження потоків різноманітної інформації. Це стосується не тільки технічної інформації, необхідної для здійснення польотів (аеронавігаційної, ідентифікаційної, інформації для планування повітряного руху тощо) та організації авіаційних перевезень, а й правової інформації, яка має гармонійно інтегрувати авіаційну діяльність у суспільне життя як на національному, так і на міжнародному рівні, а також широкого спектру інформації, що покликана популяризувати цивільну авіацію як особливо ефективну транспортну галузь та створювати її позитивний імідж у суспільній свідомості, чим сприяти збільшенню кількості потенційних клієнтів.

Набуття інформаційною безпекою, в широкому її розумінні, особливої соціальної цінності в умовах активного інформаційного розвитку зробило відносини у сфері її забезпечення актуальним предметом правового регулювання.

Вітчизняні науковці-правники протягом останнього десятиліття достатньо активно підіймають проблеми забезпечення інформаційної безпеки, як на концептуальному рівні, так і відносно окремих суб'єктів або видів діяльності [3].

Інформаційна безпека в галузі цивільної авіації стала предметом розгляду та наукових напрацювань таких вчених, як Р. А. Калюжного, В. Д. Гавловського, В. С. Цимбалюка та ін. Так, В. С. Цимбалюком було запропоновано для вдосконалення правового регулювання у сфері інформаційної безпеки функціонування авіації (у тому числі цивільної авіації) уведення окремого розділу в Повітряний кодекс України стосовно норм приписів, заборон та дозволів, пов'язаних з інформатикою, інформатизацією, автоматизацією інформаційних процесів. На думку науковця, це дозволило б створити законодавчу базу для реалізації таких функцій права, як регулятивну, інтегративну, інформативну, охоронну та захисну стосовно визначення державних гарантій діяльності авіації, у тому числі цивільної авіації, пов'язаної з її галузевою інформацією. Впровадження даних норм залежить в більшій мірі від розуміння важливості інформаційних правовідносин та інформаційної безпеки у галузі авіації серед вищого керівництва країни [4].

Повітряний кодекс України (далі – ПК) визначає інформаційну безпеку як одну із складових безпеки авіації та визначає одним із основних напрямків здійснення державної політики в галузі авіації здійснення Державіаслужбою України комплексних заходів щодо забезпечення безпеки польотів, авіаційної, екологічної, економічної та інформаційної безпеки. Захист цивільної авіації від актів незаконного втручання забезпечується шляхом впровадження комплексу організаційних і практичних заходів, а також залучення людських та матеріальних ресурсів відповідно до Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації та нормативно-правових актів з питань забезпечення авіаційної безпеки.

До актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації або спроби скоєння акту, що створює загрозу безпеці цивільної авіації на землі та в повітрі законодавець відносить надання неправдивої інформації, яка ставить під загрозу безпеку пасажирів, членів екіпажу повітряного судна в повітрі або на землі або безпеку осіб, персоналу в аеропорту, на аеродромі.

Таким чином, у процесі розвитку повітряного права та удосконалення авіаційної діяльності можна очікувати підвищення уваги фахівців в авіаційній сфері до інформаційної безпеки як комплексної категорії у контексті її актуальних проблем, зокрема становлення авіаційних підприємств як елементів кібернетичної інфраструктури, забезпечення кібернетичної та інформаційно-психологічної безпеки, захисту

персональних даних тощо, що у підсумку призведе до відповідного нормативного відображення, формування політики забезпечення, виокремлення спеціальних організаційних структур тощо.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Соколов А. В. Розвиток інформаційного забезпечення системи державного управління: Автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / А. В. Соколов; Акад. муніципаль. упр-ня. – К., 2010. – 20 с.
3. Тихомиров О. О. Інформаційна безпека як складова безпека авіації: сучасне правове відображення / О. О. Тихомиров // Аеро-2012. Повітряне і космічне право: зб. матер. Всеукр. конф. молодих учених і студ., 22 листопада 2012., Національний авіаційний університет, м. Київ. – С. 283-286.
4. Цимбалюк В. С. Забезпечення безпеки інформаційних систем в цивільній авіації // В. С. Цимбалюк // Юридичний вісник. – 2008. – № 4 (9). – С. 4-8.

УДК 342.92 (043.2)

Німець В. І., Сіроченко Т. В., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОЇ АВІАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ

Законодавча та інша нормативно-правова база, яка використовується сьогодні для регулювання суспільних відносин в галузі вітчизняного повітряного транспорту і є основою державного регулювання діяльності цивільної авіації України, включає в себе велику кількість нормативно-правових актів – від Конституції України до відомчих інструкцій і міжнародно-правових нормативів. Головними з яких є: Повітряний кодекс України від 19.05.2011 [1]; Закон України «Про транспорт» від 10.11.1994 [2]; Закон України «Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» від 20.02.2003 [3]; Указ Президента України від 06.04.2011 «Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу».

В систему нормативно-правової бази, що використовується для регулювання діяльності цивільної авіації України, також входять і окремі міжнародно-правові акти, зокрема: Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 р.), додатки до неї та інші документи ІКАО; Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти